

Конгрес
Українських
Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net

17 листопада 2011 року № 44 (415)

ІДЕЯ ТА ЧИН ДМИТРА МИРОНА-"ОРЛИКА"

Днями на Тернопільщині відзначили 100-річчя від дня народження одного з провідних теоретиків українського націоналізму, чільного діяча ОУН, автора фундаментальної праці "Ідея і чин України" Дмитра Мирона-"Орлика".

У краєзнавчому музеї міста Бережани з нагоди ювілею відбулася наукова конференція, у якій взяли участь краєзнавці та історики. З доповіддю виступив кандидат історичних наук Олег Вітвіцький. До заходу також долучився Андрій Левус, координатор Громадської ініціативи "Оновлення країни".

У своєму виступі А.Левус наголосив на тому, що кожен український націоналіст має ретельно вивчити ідеологічну спадщину Дмитра Мирона-"Орлика". Його праці є актуальними зараз – у період відродження українського націоналізму.

"Націоналізм є тією силою, яка змушує завжди бути мобілізованими. "Орлик" дав виклик тому часу і дав розуміння нової ідеології. Саме завдячуючи "Орлику", того часу в Україні вперше заговорили про національну економіку, про те, як насправді має виглядати держава. Принципи "Ідеї та Чину України" є базовими. Їх потрібно вивчати та реалізовувати на практиці кожному українцеві", – зазначив Андрій Левус.

П'ятого листопада мешканці села Рай, ветерани УПА Бережанського району, де народився та виріс Дмитро Мирон-"Орлик", поклали квіти до пам'ятного знака герою.

Святі отці УГКЦ відслужили поминальний молебень.

Краєзнавець, авторка книги "Рай на Бережанщині", Дарія Шатна десятки років досліджує життя Дмитра Мирона-"Орлика". Вона відзначила, що подвиг героя має стати прикладом для молодого покоління українців.

"Він посвятив своє життя українській національній ідеї. Я вважаю, що сучасна молодь повинна йти тим же шляхом", – сказала краєзнавець.

Насамкінець усі учасники заходу завітали до місцевої столітньої школи, в який провів шкільні роки Дмитро Мирон-"Орлик".

Прес-служа ГІ "Оновлення країни"

Продовження теми на 3-й стор.

ДУМКИ З ПРИВОДУ

ІСТЕРИКА КОМУНІСТІВ

Днями КПУ запропонувала заборонити законодавчо Конгрес Українських Націоналістів. З такою ініціативою виступив нардеп-комуніст Храпов. Декілька цитат із виступу цього "юного" ленінця: "КУН і ВО "Свобода" потрібно заборонити законодавчо, оскільки вони є загрозою для суспільства. Люди одягають вишиванки і вважають, що так прославляють Україну. І в той же час за 20 років незалежності нічого не зробили для її розвитку та процвітання".

Будь-який громадянин України може поцікавитися, що зробив нардеп Храпов, якому народ України платить щомісячно 30 тисяч гривень зарплати. А в рік робота цього діяча в парламенті нам з вами обходиться 700 тисяч гривень!!!

За чотири роки цей борець з націоналізмом вніс аж ЧОТИРИ закони. Два з них: "Про врегулювання правового режиму житла, наданого народним депутатам України" та "Про відзначення 90-річчя комсомольського руху в Україні". Вражає!!!

Закони важливі, це безумовно. Особливо "Про врегулювання правового режиму житла, наданого народним депутатам України".

Це Храпов для свого вождя Симоненка, мабуть, постарався. Потрібно ж якось "врегулювати" хатинку головного ленінця України. Недешеву хатинку. Лише вартість 1 га 37 соток землі, на якій вона збудована, становить півтора мільйона доларів або 12 мільйонів гривень!

Комуністи ведуть непримиренну боротьбу з капіталізмом. Але капіталізм уже давно узяв у полон Петра Симоненка і його молодшого товариша Храпова. Точніше, вони просто перебігли на сторону ворога.

Володимир МАНЬКО

МОНІТОРИНГ СОВІСТІ

ДЕМАРШ РЕВАНШИСТІВ

Ольга ДМИТРЕНКО

Євроінтеграційні наміри об'єднали переважну більшість українців, у тому числі – владу й опозицію. Лише комуністам не дає спокою курс України до європейського співтовариства. Їхній черговий демарш від цивілізованого світу проявився у формі "увічнення" сталінізму – генералісимус постав під ковпаком – у прямому розумінні цього слова – компартійного офісу в Запоріжжі. Очільник обласної компартії, він же нардеп О.Бабурін пригрозив "стрелять на пораженіє" по тих, хто захотів би, приміром, відтяти товаришу Сталіну голову.

Ні прокуратура, ні інші державні органи, яким за службовим статусом годиться охороняти Закон, на вакханалію реваншистів не відреагували. Традиційне потакання комуністам цього разу аж ніяк не в'яжеться з викликами часу. А він, до речі, невтримно наближає нас до 19 грудня – дати, коли відбудеться саміт "Україна – ЄС", на якому планується парафування Угоди про асоціацію. Навряд чи сприятиме нашій європерспективі відродження сталінізму нехай навіть маргінальною групою неадекватних людей, яких ні влада, ні громадськість Запоріжжя не спромоглися привести до тями. Адже ніхто не скасовував резолюцію Парламентської асамблеї Ради Європи "Возз'єднання розділеної Європи", яка засудила тоталітарні режими та прирівняла сталінізм до нацизму. Тому демонстративне та безкарне ігнорування міжнародних документів, не кажучи вже про українське законодавство, "червоними" щонайменше насторожує. Адже якщо грудневий саміт закінчиться для України поразкою, то це означатиме, що просування України до європейських стандартів свободи, правової держави, законодавства, євроінтеграції в цілому загальмується на багато років.

Дивує і те, що фракція комуністів, яка належить до парламентської більшості та слухняно голосує за помахом руки Чечетова, безцеремонно ігнорує євроінтеграційні заяви і потуги Президента Віктора Януковича на шляху до Європи. Та ще й на підтвердження свого ворожого ставлення до цивілізованого світу та його цінностей ставить пам'ятники диктатору, на совісті якого десятки мільйонів невинно убієнних, серед яких найбільше саме українців. Невже поблажливе ставлення до більшовицьких "витівок", що ставлять під удар репутацію всієї країни, – це плата за "правильне" голосування в сесійній залі?

Схоже, не все так просто.

Насправді, комуністи мають серед "регіоналів" однодумців і на предмет увічнення тирана Сталіна, і щодо гальмування євроінтеграційних процесів. Якщо про останнє нардепи від Партії регіонів сором'язливо мовчать, то для публічного озвучення своєї "підпільної" позиції завжди знайдуть наближених до свого середовища політологів-політтехнологів, які на черговій "свободі слова" популярно розкажуть телеглядачам, чому Україні не варто квапитися в Європу... А чиї ріжки стирчать за такими філіппіками, кожному телеглядачеві зрозуміло. Отож бо.

Будьмо відверті: настав час промоніторити совість тих, хто з різних причин і за різних обставин опинився на високих щаблях державної влади. Там, принаймні, не мають права – ні морального, ні за законом – бути ті, хто сповідує "ідеали" найжахливіших режимів XX століття – сталінізму та нацизму.

Продовження теми на 7-й стор.

Дорогі читачі! Почалася передплата на газету "Нація і держава" на 2012 рік. Інформація про газету міститься в Каталозі видань України на 2012 рік. Наш індекс: 09715. Передплатна ціна: 1 місяць – 6,01 грн., на 3 місяці – 18,03 грн., на 6 місяців – 36,06 грн, на рік – 72,12 грн. Сподіваємося на солідарність і допомогу!

ПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ

архієпископа Харківського і Полтавського ІГОРЯ всечесному священству й побожним мирянам Харківсько-Полтавської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви до початку Різдвяного посту (28 листопада)

Всечесні Отці! Дорогі Брати і Сестри!

В ці дні ми знов вирушаємо в дорогу до Вифлеєму. Адже Різдвяний піст пропонується Церквою як нагода кожному з нас молитовно пережити і обнадійливу радість, і випробування цієї дороги. Колись, за тисячі років до нас, нею вже пройшов Авраам, відгукнувшись на голос Творця. Тут, під Вифлеємом, поховав його онук Яків улюблену дружину, Рахиль, з якою разом повернувся до Ханаану з заробітчанських хлібів. До Ханаану, до могил предків, рвалися з Єгипту далекі нащадки Якова й Рахилі, шукаючи обіцяного Богом краю свободи. А згодом разом із свекрухою прибилася до вифлеємських полів моавитянка Рут, навіть не уявляючи, що її онук Давид стане найвідомішим в історії царем і предком Месії.

І ось знов людними стали дороги до Вифлеєму. Серед тисяч Давидових нащадків простує туди на перепис і галилеянин Йосиф із зарученою з ним Дівою Марією. А зі сходу, гублячись у здогадах, квапляться за сяйвом таємничої зірки троє мудреців, аби віддати поклін Цареві світу. Шлях кожного з них починався серед сумнівів і вагань. Вони відгукнулися на поклик дороги, лише переконавшись: їх кличе Бог.

Праведний Йосиф навряд чи переміг би розпачливі думки, якби не зупинився, не дослухався до голосу з Неба і не почув: "Йосифе, сину Давида, не бійсь узяти Марію, твою жінку, бо те, що в ній зачалось, походить від Святого Духа. Вона породить Сина, і ти даси Йому ім'я Ісус, бо Він спасе народ Свій від гріхів їхніх" (Мт. 1:20-21).

Досвід Йосифа Обручника розкриває перед нами унікальну цінність молитовної зупинки на життєвій дорозі. Церква запрошує нас час від часу відкласти свої справи, вимкнути телефон і телевізор, вийти з електронної мережі – й послухати Бога. Ця молитовна зупинка, піст, і є насамперед порою духовного перепочинку, порою слухання.

Сорокденний піст, що відділяє нас від Різдвяних свят, – це лише маленький епізод у нашій власній дорозі до Бога. На цій дорозі нам доводиться переживати страх, зазнавати розчарувань, губитися, втрачати орієнтири. Нас переслідує сумнів: а чи туди ми йдемо? Чи реальною є визначена мета? Чи справді чекає на нас хтось там, попереду, в кінці життєвої дороги? І чи ж ми потрібні Йому? Але без руху до мети, до нашого Вифлеєму, ми так ніколи й не знайдемо відповіді на ці питання.

Обмеження в їжі, відмова від розваг, звуження кола контактів мають створити в нашому житті простір тиші. І, може, серед зосередженої тиші молитви ми відчуємо серцем почуті вифлеємськими пастушками ангельські слова про те, що "сьогодні народився вам у місті Давидовім Спаситель, Він же Христос Господь" (Лк. 2:11).

Ці слова насправді звернені до кожного з нас. І це до нас простягає руки в очікуванні зустрічі Немовлятко з вифлеємських ясел. А вифлеємська зірка сяє перед нами, відкриваючи радісну перспективу повернення до втраченого Едему, до джерела душевного спокою і внутрішньої гармонії – єднання з Богом. У цьому сяйві простягається перед нами дорога додому, якою може стати для кожного християнина Різдвяний піст.

Христос посеред нас! – І є, і буде!

† Ігор
архиєпископ Харківський і Полтавський
15 (28) листопада р.Б. 2011

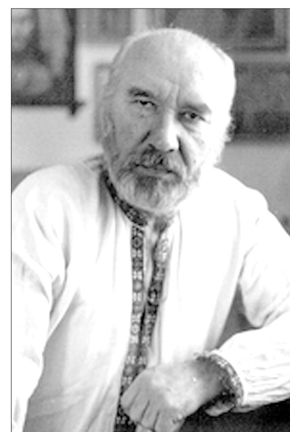
ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

НА ПРИКАРПАТТІ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ЗЕНОВІЯ КРАСІВСЬКОГО

13 листопада в селі Витвиця Долинського району на Івано-Франківщині, на малій батьківщині вояка УПА, Крайового провідника ОУН (р), багатолітнього в'язня комуністичного режиму Зеновія Красівського відбулися заходи з вшанування його світлої пам'яті.

У місцевій церкві було відправлено Службу Божу за упокій душі цього великого українця, яку здійснив священик УГКЦ о.Петро. Біля пам'ятника Зеновію Красівському відбулася траурна панахида та мітинг. Із добрим словом пам'яті після панахиди виступив голова Івано-Франківської обласної організації КУН Богдан Борович.

Звертаючись до присутніх, Богдан Борович наголосив на великій Божій ласці до села Витвиці. "Адже завдяки світлій особі Зеновія Красівського село вписане в історію національно-визвольних змагань не тільки в Україні, але й поза її межами. Його страдницьке і подвижницьке життя ввійшло в ранг найвищих і найдостойніших борців за волю українського народу. 27-річне ув'язнення не зламало дух борця і талант поета. За всі ці роки спецслужби не здогадувались, що у їхніх застінках перебуває голова Крайового проводу ОУН(р)", – сказав Богдан Борович.

"Після проголошення незалежності України Зеновій Красівський, вийшовши з тюрми, пророче ствердив, що проголошення незалежності України – це тільки перший крок. Для досягнення мети необхідні справжні революційні дії народу, а саме: повне очищення силових структур, влади, судової системи, армії та інших державних структур від людей з подвійним дном, тобто співробітників і агентів Московської імперії. Окрім цього, виховання нової української еліти і впровадження її в усі сфери українського життя", – зазначив голова Івано-Франківської обласної організації Конгресу.

У своєму виступі Богдан Борович назвав символічним, що пам'ятник З.Красівському спланований в центрі села і з книжкою в руці. Постать провідника стверджує, що майбутнє українського народу має опиратись на ідею українського націоналізму, і це є запорукою нашого майбутнього.

Закінчив свій виступ Б.Борович закликом "Тож, браття націоналісти, до праці!" і Гімном українських націоналістів.

Всі дружно підтримали.

У заходах взяли участь: делегація Долинської РО КУН Івано-Франківської області на чолі з головою проводу Тарасом Мельником, делегація Стрийської РО КУН Львівської області на чолі з Миколою Магасом, мешканці села та району.

Прес-служба ІФ ОО КУН

НОВІ ВИДАННЯ

ІСТОРІЮ НЕ ПРИХОВАТИ

У столичній книгарні "Є" презентовано книжку дослідника українського визвольного руху Володимира В'ятровича "Історія з грифом "Секретно".

Книжка написана у формі нарисів про різні аспекти роботи таємних органів і табірної системи СРСР – ГУЛАҐу, про боротьбу українського визвольного руху на сході і заході країни, про унікальні долі людей, які кинули виклик системі. Історик оприлюднює раніше не доступні справи, заведені "органами" на борців за волю України та дисидентів, розкриває причини Чорнобильської катастрофи і розповідає про останні відчайдушні спроби чекістів врятувати СРСР.

Про зміст своєї книжки Володимир В'ятрович висловився так: "У книжці, зокрема, йдеться про двох українських політиків, які сварились між собою, а скористались цим вороги. Це не про Ющенка та Тимошенко, а про С.Петлюру та Ю.Тютюнника. У книжці йдеться про те, як одна людина намагалась приховати правду про Голодомор. Це не про Табачника, а про Сталіна. У книжці йдеться про те, як одна спецслужба намагалась закрити рота вільним людям. Йдеться не про СБУ та канал ТВі, а про КДБ та самвидав".

За словами автора, такі паралелі він навів не випадково, оскільки сьогодні в Україні йде "відкат", знову закривається доступ до архівів з метою приховати нашу справжню історію.

На презентації були присутні живі легенди українського визвольного руху, які стали героями книжки "Історія з грифом "Секретно". Серед них вояк УПА, один з керівників Норильського повстання Степан Семенюк та політв'язні комуністичного режиму Євген Сверстюк і Василь Овсієнко. У своїх виступах вони згадували ті страшні часи та підкреслювали – якщо ми не зробимо висновків з минулого, в нас не буде майбутнього.

Презентація завершилась автограф-сесією Володимира В'ятровича.

Володимир МАНЬКО

НОВИНИ. ПОДІЇ. ФАКТИ

І В ЛУГАНСЬКУ ЖИВУТЬ УКРАЇНЦІ

Львів'яни презентували своє місто в Луганську. Делегація під керівництвом заступника мера міста з гуманітарних питань Василя Косіва їздила на схід України з метою розповісти про сучасний Львів, його інтеграцію в Європу. А також запросити луганців на Різдвяні свята. Запрошення – а їх було щось близько 8 000 – роздавали просто на вулицях, а також розмістили на 20 бігбордах та сіті-лайтах. На площі Героїв Великої Вітчизняної війни галичани пригощали охочих кавою та шоколадом. Настрій створював джазовий гурт Lviv Jazz Quartet, а око радував театр "Воскресіння", який подарував луганцям разом з вуличною виставою "Глорія" фантастичне вогняне шоу.

Додому повернулися, вражені теплою зустріччю, а також тим, як гарно українською мовою розмовляли учні луганських російських шкіл. Та ще – з надією на майбутню співпрацю в галузі туризму.

ГАЛИЧАНИ ЙДУТЬ ДО ВІЙСЬКА

Найбільше охочих служити у Збройних силах України за контрактом – на Львівщині. Цього року їх 377, з них 58 жінок. 99 осіб серед відібраних на військову службу галичан мають закінчену вищу освіту. Половина – студенти-заочники.

Що змушує наших земляків одягати погони? Причини різні. Серед найвагоміших – високий рівень безробіття. Зокрема, у Львові стабільно працюють лише ринки, на яких через кризу різко поменшало покупців. Але й таку роботу знайти не легко. Не виправдалися й надії львів'ян на Євро -2012. Адже дороги в місті ремонтують в основному іноземці (українських робітників не багато), така ж картина і на будівництві стадіону.

Крім того, чимало львів'ян потерпають від низької заробітної плати. Наприклад, будівельні компанії пропонують інженеру-будівельнику в середньому 1500 гривень. При нинішніх цінах – це на сміх курям. Середня заробітна плата, за словами директора міського центру зайнятості Олега Рісного, становить 2300 гривень.

Існує й інша версія прихильності галичан до військової служби: область чи не найбільше в країні насичена військовими частинами. Отже, контрактники сподіваються на службу близько дому.

Підготувала
Леся РУПНЯК

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 35-02-09
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Олександр Антонов	8-093-903-86-62
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 758-31-13
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-33-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Тернопіль	Білах Іван	(8050) 339-56-12
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

МИ СТАЛИ ВОЛІ НА СТОРОЖІ

ДМИТРО МИРОН-"ОРЛИК"

ЯК ТЕОРЕТИК І ПРАКТИК УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ

Василь КУК-КОВАЛЬ

"Ідея і Чин України" Дмитра Мирона – твір світоглядово-ідеологічний. У ньому зібрано й систематизовано головні засади ідеології українського націоналістичного руху 30-их років XX століття. На цих ідеях виховувалось Юнацтво ОУН, формувався світогляд членів Організації. Для тодішнього покоління націоналістичної молоді ідеологія націоналізму сприймалась не лише як наукова теорія, а насамперед як віра. Найбільшою цінністю вважалось добро української нації, а першою заповіддю життя націоналіста, моральним наказом, стало: "Здобудеш Українську Державу, або згинеш у боротьбі за Неї!" Дуже притаманним для тодішніх послідовників націоналістичного світогляду було те, що вони якнайтісніше, воєдино, з'єднували Ідею і Чин, строго сповідуючи головну християнську заповідь: "Віра без Дії мертва!". Саме ця категорична вимога реалізації сповідуваних і проповідуваних ідей дуже активізувала діяльність учасників націоналістичного руху, сприяла здійснюванню їх у щоденному житті. Тому ця ідея звучить і в назві твору. Потреба у написанні такого підручника відчувалася давно. Питання націоналістичної ідеології часто були темою студентських дискусій, підпільної преси, вишкільних курсів. Але особливої гостроти ця справа набрала наприкінці 30-х років, коли націоналістичний рух став масовим явищем і вишкіл підпільних кадрів набув першочергового значення.

Ідеологічно-політична проблематика завжди була в центрі уваги й зацікавлень Дмитра Мирона, особливо після його звільнення з тюрми у серпні 1938 року й призначення його у лютому наступного року на становище ідеологічно-політичного референта Крайової Екзекутиви ОУН. Саме тоді він і написав "Ідею і Чин України" з наміром видати її за кордоном, куди він був запрошений як один з делегатів Крайової Екзекутиви ОУН на ІІ-ий Великий Збір ОУН в Римі. Готовий до друку примірник рукопису Дмитро передав на зберігання зв'язковій КЕ Олені Нєдзвєдській, тоді студентці Краківського університету. Вона ж, з конспіративних причин, заховала цей рукопис у своєї подруги. Коли ж надійшов до подруги тривожний сигнал, що у неї може бути поліцейський обшук, вона рукопис спалила. Про таку трагічну долю свого рукопису довідався друг Дмитро від своєї зв'язкової Оленки (згодом дружини Миколи Климишина) перед самим відходом поїзда, коли від'їздив за кордон. (Про це докладніше у спогадах М.Климишина "В поході до волі", т.1, вид.2, Детройт, стор.271).

Після ліквідації Польської держави, у вересні 1939 року, Дмитро Мирон переселився до Кракова й тут у незвичайно важких і несприятливих для наукових досліджень обставинах відтворив первісний варіант свого рукопису. Книжка була надрукована підпільно у 1940 році на циклостилі під псевдонімом Максим Орлик дуже малим накладом й призначалася головним чином для вишколу Юнацтва ОУН та молодіжних організацій.

Влітку 1942 року на розі вулиць тоді Фундуклеївської (нині Богдана Хмельницького) і Театральної у бою з німецько-гітлерівськими окупантами 24 липня був смертельно поранений, а 25 липня помер славної пам'яті Дмитро Мирон – "Максим Орлик", "Андрій", "Роберт", "Брюс", "Піп".

У Києві він очолював революційну підпільну Організацію Українських Націоналістів, яка вела тоді збройну боротьбу проти німецько-гітлерівських поневолювачів України. У цій священній боротьбі загинули десятки тисяч найкращих синів і дочок нашого українського народу. Поклав свою голову в столиці України Києві й великий, славний син України Дмитро Мирон. Людина неабияких інтелектуальних здібностей, небувалого гарту волі, високоморальний духовний проповідник-виховник і знаменитий оратор, він усе своє життя, від юнацьких років і до останніх днів, присвятив Великій Ідеї визволення українського народу з неволі. Завжди був у перших лавах борців за волю України, за її державну незалежність.

Народився Дмитро Мирон 5 листопада 1911 року в селі Рай біля міста Бережани на Тернопільщині у робітничій родині муляра-будівельника Данила Мирона та Марії, з дому Ковальковської. У 1916 році, коли Дмитрові було 5 років, померла його мати, осиротивши п'ятеро дітей.

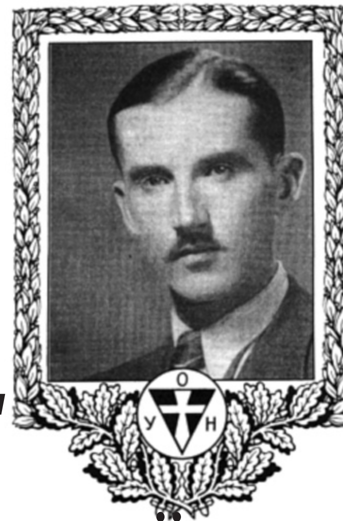
Дитинство Дмитра проходило у важкі роки Першої світової війни та війни польсько-української у 1918–1919 роках. Середню освіту отримав він у Бережанській та у Головній Львівській гімназіях. У 1930 році він уже студент права (юридичного факультету) Львівського університету.

На революційний шлях Дмитро став ще у гімназії, вступивши у підпільне Юнацтво ОУН. Був він також активним членом молодіжної пластової організації.

Під час університетських студій він – член Крайової Екзекутиви ОУН, провідник юнацтва, редактор підпільних юнацьких видань, тримав зв'язок до станиці ОУН у Кракові та за кордон. Вперше був арештований польською поліцією у травні 1932 року під час сутички з нею на Личаківському цвинтарі в часі Зелених свят, коли поліція намагалась розігнати людей, які прийшли сюди шанувати воїнів, полеглих за волю України. Вдруге був арештований у жовтні 1933 року за приналежність до ОУН і поширення революційної літератури та засуджений польським судом на 7 років тюремного ув'язнення. Покарання Дмитро Мирон відбував у тюрмах центральної Польщі, в містах Равічу та Вронках. Перебуваючи в ув'язненні, він продовжував вишколювати друзів-політв'язнів і сам дуже багато читав, студіював, готував матеріали для свого твору про ідеологію українського націоналізму. Потрібну для праці літературу доставляла у в'язницю його сестра Анна. Але на підставі проголошеної у 1936 році амністії термін покарання зменшено на два роки, і Дмитро Мирон у серпні 1938 року вже вийшов на волю.

Виснажений, заморений, з підірваним здоров'ям, без засобів на прожиток, Дмитро знову поринув у революційну діяльність. До університету його вже не прийняли, як політично неблагонадійного. Працює у популярній патріотичній газеті "Нове Село", у якій друкує свої статті переважно на виховні та ідеологічні теми. У тому часі Дмитро Мирон багато працює у бібліотеці Наукового Товариства ім. Шевченка (НТШ), збирає матеріали до наукової монографії про націоналістичну ідеологію. Але лише у 1940 році вдалось йому це наукове дослідження завершити. Воно було видано у підпіллі на циклостилі під назвою: Максим Орлик, "Ідея і Чин України". Це найповніший виклад української націоналістичної ідеології того часу й важливий історичний документ політичної думки тодішніх керівників визвольного руху.

1939 року Дмитро Мирон – знову член Крайової Екзекутиви ОУН, її політично-ідеологічний референт і редактор "Бюлетеню" КЕ ОУН. Провідником ОУН в Західній Україні був тоді Володимир Тимчій-Лопатинський. У серпні 1939 року Дмитро Мирон нелегально приїздить до Риму, як один із делегатів від ОУН в Краю на ІІ-й Великий Збір ОУН, що відбувся у Римі напередодні війни. Після розпаду Польської держави у вересні 1939 року Дмитро Мирон приїздить до Кракова, де зібралось тоді багато членів ОУН, які повиходили з польських тюрем та прийшли з Галичини й Волині, окупованих совєтською армією.

Західно-Окраїнні Українські Землі: Лемківщина, Перемищина, Холмщина та Підляшшя окупувала Німеччина і включила їх до Генерального Губернаторства Польщі. Тут також було багато вихідців із Західної України. Жодної політичної діяльності німці не дозволяли. Тому на цих теренах створено нелегальну мережу ОУН. Провід ОУН на цій території очолив Дмитро Мирон. Але вже весною 1940 року він нелегально переходить кордон, повертається до Львова й очолює Провід ОУН в Україні. Становище тут було надзвичайно важке. Масові вивезення населення на заслання, постійні, безперервні арешти, зокрема серед студіюючої молоді зліквідували майже увесь Провід ОУН. Необхідно було створити нове підпільне керівництво та відновити зв'язки з обласними організаціями; виробляти нову тактику й методи боротьби, нові форми конспірації. Агенти НКВД гонили за ним просто по п'ятах, але арештувати Мирона їм не вдалося. Заарештували його сестру Тосю й у червні 1941 року її закатували у Тернопільській тюрмі.

У грудні 1940 року він знову нелегально переходить кордон і приїздить до Кракова, щоб доповісти Проводові ОУН про становище в Україні. Тут готує матеріали до нового ІІ Великого Збору ОУН, що відбувся у Кракові в квітні 1941 року.

Назрівала німецько-совєтська війна, а з нею велика надія і реальна можливість здобути державну самостійність. В Україні готується на випадок війни повстання. На заході формуються українські військові частини. В одну з них, що організувалась у Австрії, відправлено Дмитра Мирона для політичної і національно-виховної праці. 22 червня почалась війна, а вже 30 червня ОУН Бандери скликає у Львові Народні Збори, на яких проголошено відновлення Української Держави та створено уряд – Українське Державне Правління. Вороже ставлення Німеччини до української державності не зупинило українських революціонерів-націоналістів взяти адміністративну владу на місцях: в областях, районах і селах у Західній та Правобережній Україні. Крім того, до Києва спрямовано Особливу групу, яка складалася з провідних членів ОУН під керівництвом Ярослава Старуха, Дмитра Мирона та Василя Кука з метою одразу після звільнення Києва скликати Народні Збори й повторно проголосити Відновлення Української Держави зі столицею у Києві. Ця Київська Особлива група (близько 30 осіб) добралась до міста Василькова під Києвом. Але фронт надовго затримався на річці Ірпінь, і німецькій розвідці вдалось напасти на місце перебування групи й 31 серпня арештувати частину її членів, в тому числі й Дмитра Мирона. Арештованих відправляли до Львова через Білу Церкву – Житомир – Луцьк. Допити і тортури почались у житомирській тюрмі, але ніхто з арештованих не признався навіть до своїх власних прізвищ. У Луцьку трьом в'язням – Дмитру Миронові, Василеві Кукові та Тарасові Онишкевичу пощастило втекти з-під арешту й через Волинь добратися до Львова.

Після вересневих арештів, що їх провело гестапо в Україні та в Німеччині, ОУН перейшла в глибоке підпілля й почала масову збройну боротьбу проти німецьких окупантів. У вересні 1941р. Дмитро Мирон бере активну участь у І-й Конференції Проводу ОУН, на якій розроблено детальний план підпільної діяльності проти німецьких окупантів. У постановах Конференції зокрема наголошувалось на необхідності поширення революційної діяльності ОУН на всі українські етнографічні землі, включаючи й Кубань. Після закінчення нарад Дмитро Мирон відбув до Києва, де очолив Провід ОУН на Осередньо-Східних Українських Землях.

Німецькі поневолювачі, здобувши Київ, надіялись на швидке завоювання всієї України й перетворення її у свою колонію, життєвий простір ("лєбенсраум") для "вибраної німецької раси". Але так не сталось. Український народ не скорився, підняв зброю й став до боротьби проти німецьких окупантів.

Найбільшими й найнебезпечнішими ворогами німецьких завойовників були українські націоналісти-революціонери – речники відновлення Української Держави. Проти них і повела таємна німецька поліція (гестапо) найжорстокіші переслідування та застосовувала масові вбивства та прилюдні страти.

В умовах тотального терору зорганізувати революційну підпільну організацію було дуже важко. Тут на кожному кроці підстерігала підпільника смерть. І, незважаючи на всі ці небезпеки, Дмитро Мирон з радістю і охоче поїхав сам в Київ, туди – де найнебезпечніше. Київ – його мрія, його любов. Дмитрові Мирону, в оперті на членів Похідної Групи "Північ", що її привів сюди Микола Климишин, та з допомогою місцевих патріотів, зокрема, молоді, вдалося у відносно короткому часі створити сильну підпільну мережу ОУН у всіх областях, що входили до складу Київського Краю. Його помічником і одночасно заступником був киянин Пантелеймон Сак-"Могила", родом з Бишівського району, що на Київщині. У Києві в тому часі ОУН значну увагу приділяла поширенню національно-патріотичних державницьких ідей, викриванню злочинного характеру й суті і гітлеризму, і большевизму, вказувала, як практично, конкретно вести боротьбу проти окупантів. Ідеї революційної визвольної боротьби знаходили прихильний відгук серед населення і, особливо, молоді.

Національно-визвольна боротьба, що її організувала й вела ОУН і УПА проти всіх окупантів, виразно засвідчила, що український народ здібний боротися за свою державну незалежність і жодному чужинцеві не дозволить над собою панувати.

Свята кров славної пам'яті Дмитра Мирона, що пролилась на вулиці Києва, зродила нових месників-борців, які продовжували і продовжують Велику Справу Визволення України. Пам'ятаймо, що лише спільною боротьбою, повсякденною творчою працею збудуємо таку Велику Українську Соборну Державу, за яку загинув Національний Герой Дмитро Мирон-"Орлик".

МІЙ РІДНИЙ КРАЙ

Леся РУПНЯК

Серед великого сонму християнських святих українці з особливою шанобою ставилися до тих, хто прославився знаннями та працею. Параскева П'ятниця не тільки сама була чудовою майстринею, а й навчила українських жінок прясти, ткати та шити одяг. А ще – пекти смачний духмяний хліб. Не випадково в давнину звичай забороняв шити і прати в п'ятницю, а також пекти хліб. Так люди вшановували свою небесну заступницю, яка подарувала їм тепло, красу і ситість. А її образ висів у кожній хаті на покуті разом з образами Богородиці, Ісуса Христа та св. Миколая. Ще й досі наші жінки не печуть паски в п'ятницю, хоч далеко не всі можуть пояснити, хто і чому наклав табу на цей день. Чимало населених пунктів в Україні мають за свою покровительку Параскеву П'ятницю, в тім числі і моє рідне село П'ятничани на Стрийщині у Львівській області. Перша письмова згадка про нього датується 1564 роком, хоч саме село виникло значно раніше. А з приводу назви люди переповідають таку історію.

…У лісі Діброва, що неподалік сучасного села, стояв колись монастир. Часи були неспокійні, тож люди горнулися до монастиря, шукаючи рятунку в молитві і, в разі небезпеки, за його міцними мурами, поблизу яких зводили свої оселі.

…Як вітер, налетіла орда. Як ліс, стали до бою мужні воїни. І, хоч сили були нерівними, вороги змушені були відступити. Однак перед тим вони встигли спалити село. Це ще більше згуртувало людей. Вони вирішили на місці попелища збудувати нове, ще краще село. Оскільки сталося це в п'ятницю, то й село вирішили назвати П'ятничанами.

Красива легенда. Втім, у кожній казці, кажуть, є велика доля правди. Історики припускають, що село дістало назву від монастирської церкви, яка була освячена як П'ятницька, тобто на честь Параскеви П'ятниці. Втім, учені так і не дійшли спільної думки щодо цього. Окремі з них вважають, що до назви спричинилися багаті виноградники, які росли неподалік від села, на південному схилі в сторону ріки Збруч. Для переробки винограду на сік, а потім на вино в селі було збудовано три великі чани. Коли ж виноградники розрослися, добудували ще два чани. А далі все просто. Пливуть собі Збручем у човні купці та й розмовляють між собою:

– Що то за село виднієʼ?

– П'ятьчани.

Або:

– Де будемо вино брати?

– У П'ятьчанах.

Як на мене, походження назви П'ятничани від п'ятьох чанів притягнуте, як кажуть, за вуха. А от п'ятниця в ній звучить виразно. І, без сумніву, мається на увазі свята П'ятниця. Адже церква, яка стояла на місці теперішньої, називалася П'ятницькою аж до 1756 року. Після капітального ремонту вона була освячена як церква Успіння Богородиці. На жаль, не збереглося жодних документів, з яких можна було б довідатися всю її історію. Знаємо, що в 1863 році в селі було збудовано нову церкву, яку спочатку покрили ґонтою, а пізніше – бляхою, а потім – церкви не стало. Документ, який інформує нас про побудову в селі нового храму, датований 1936 роком. Це звернення громади до Дирекції державних лісів у Львові з проханням виділити на ці потреби 250 кубічних метрів ялини. В 1938 році освячено наріжний камінь, а в 1939 році – саму церкву. Гарно, швидко та якісно вміли будувати наші діди! Та церква й досі стоїть, як писанка. Та найголовніше, що освячена вона на честь святої Параскеви. Отже, покровителька села свята Параскева П'ятниця знову зайняла належне їй місце.

…В дитинстві я знала: сонце лягає спати за церквою. Варто вранці було лише вийти на поріг, як воно, червоняве і тепле, як велике стигле яблуко, викочувалося із-за "бані" (так у нас називали церковний купол) і лагідно заглядало в очі. То був особливий час. В річці Вівнянці, яка хлюпалася метрів за п'ятдесят від порога, вже вмивалися жайворонки, "долинка" – невеличка левада біля неї, ще мерзлякувато куталася в сріблясту росяну хустку. Поле посміхалося до сонця різним зелом, і плодом, і листом. А з самого краю нашого городу мені вже махала рукою бабуся. Збоку, на межі, мирно паслася корова Ласька, а бабуся з мотикою поралася на грядці (вона завжди пасла в такий спосіб корову, бо вважала час, потрачений на стояння біля неї, змарнованим), час від часу поглядала на хатні двері, пильнуючи з'яву своєї дитини, себто мене.

– Іди сюди, сплюхо! Дивися, всі вже працюють: сонечко позолотило хрест, Ласька напаслася, бджоли купаються в медах, ластівки носять воду з Вівнянки, а джмелі танцюють з вітром. Хіба можна все це пропустити?

Якусь мить я ще вагаюся. Бо… роса холодна, бджола може вжалити, а в хаті таке тепле і м'яке ліжко. Але тут стається диво: сонечко враз стає золотим і гарячим, воно зістрибує з церковного купола і піднімається високо в небо, щоб за мить стати центром Всесвіту. Починається день. І я радісно біжу йому назустріч.

ЗЕРНО СЛОВА НЕ НА КАМІНЬ ПАДАЄ: БУДНІ СІЛЬСЬКОГО ВІЙТА

Кожна пора року мала свій неповторний чар. Була таємничою і прекрасною. Адже все підпорядковувалося його величності Звичаю. Звичай панував у всьому: як, коли і що садити чи сіяти; як доглядати і збирати урожай; розчиняти і пекти хліб; білити хату – загалом регламентував весь трудовий рік селянина. Звичай також регулював стосунки між сусідами і родиною, порядкував на весіллях, родинах, хрестинах і похоронах. Але в найбільшу таїну і загадковість він прибирався на свята, особливо такі, як Андрія, Новий рік, Різдво, Йордан, Паску, Івана Купала та Зелені свята. Про Звичай бабуся знала все: сама його дотримувалася і нас до того привчала. Признаюся, що ту її науку ми, домочадці, сприймали дещо скептично і з гумором. І лише через роки, коли місто поглинуло світ, що його раніше так плекало й берегло село, коли від Звичаю залишилася тільки письмова згадка у підручниках з історії культури і етнології, коли, зрештою, я сама загубилася у бетонній пустелі його вулиць, зрозуміла, який неоціненний скарб втрачено. Але в мені жила надія: Звичай живий. Як живе коріння, яке зв'язує мене з рідним селом: я приїжджаю в П'ятничани, щоб набратися від цієї землі сили жити далі. Цього року на Різдвяні свята, брат Євген, знаючи мій особливий пієтет до коляди, запросив:

– Давай сходимо на ялинку. Це в нас уперше – коляда біля ялинки.

Свято, судячи з того, як були задоволені його учасники, вдалося. Але… краще б я сиділа в хаті. І тоді товаришка моїх дитячих літ, однокласниця Марія Курилишин, розуміючи моє розчарування, сказала:

– Ти… вже не знаєш цього села, воно дуже змінилося за ці роки. Але я обов'язково познайомлю тебе колись із нашим сільським головою, і ти все зрозумієш.

Маруся змалечку була мудрою дівчиною, вміла в простих звичайних речах побачити щось значно більше, ніж лежить на поверхні, чим немало дивувала своїх друзів, і вчителів. Тому я відразу здалася на її волю.

Зіновій Данчевський – молодий сільський голова. Лише рік на посаді, а зробити вже встиг багато. Принаймні змусив, як кажуть, і старих, і малих замислитися, для чого живуть і на цьому світі, і в цьому селі. Познайомилися ми недавно, а враження – знаємося цілий вік. І не тільки тому, що маємо схожі погляди на життя. Ми – діти однієї землі, однієї культури й духовності, сформованої Звичаєм. Ми ще встигли пізнати його.

– Пане Зіновію, як мені розповіли, в селі стало цікавіше жити. Розважаєте народ?

– А ви хіба не встигли зауважити, що народ розучився розважатися? – відповів запитанням на запитання. – *П'ють горілку, "чистять зуби" один одному, б'ють ліхтарі на вулицях, "культурніші" – горланять пісень. Оце й уві "розваги". Мені ж хочеться показати їм трохи інший світ, ну, хоча б той, з телевізора, показати, що так можна жити. Я прийняв посаду в листопаді. Почав зустрічатися з людьми, говорити на різні теми, головним чином про те, як будемо жити. Спочатку більше слухав, радився, пізніше – почав робити власні висновки. Скликав схід молоді. Що потрібно зробити, запитую, щоб вам хотілося жити в рідному селі? Кажуть, бракує якоїсь індустрії розваг, культурного дозвілля. Тоді й народилася ідея зустріти разом Новий рік, відсвяткувати Різдво. Як це роблять у Львові, по інших містах. Щось подібне, наскільки я пам'ятаю, було вперше. Ялинка, до речі, не гірша, ніж у Львові біля оперного, концерт, святковий салют. Усім дуже сподобалося.*

…Справді, все було, як у Львові. Вперше я цей шок пережила два роки тому. На Різдво до нас приїхали друзі з іншої області, і я вирішила показати їм, як гарно в Галичині колядують. Після традиційного фестивалю вертепів, ряджені розбрелися містом, щоб себе показати і заробити якусь копійчину. Вистави відбувалися буквально через кожні 50-100 метрів. Переходимо від гурту до гурту в пошуках справді чогось цікавого, але всюди бачимо одне й те ж: вертеп з народного дійства, в якому всі були акторами і глядачами водночас, перетворився в дійство сценічне, учасники якого зайняли полярні позиції – активні актори, які марно намагаються залучити до діалогу глядачів, й абсолютно пасивні глядачі, які відсторонено спостерігають за дією, "споживають" культурний продукт. Дійшло до того, що глядачі залишилися глухими навіть до заклику колядувати разом. Ідентичну картину побачила я і в рідному селі: колядники, місцеві і з сусідніх сіл, демонстрували свою майстерність (до речі, високу) зі сцени, а глядачі… не вміли колядувати. Натомість святковий салют викликав набагато більше захоплення, ніж, мабуть, сама звістка про народження Месії.

Принагідно згадався інший Львів, початку дев'яностих. Тоді ще не було фестивалів, ще ніхто не додумався показувати вертеп зі сцени, але враз заколядувала вся Україна. Коляда воскресла із забуття, і Львів служив прикладом цього воскресіння, бо тут, на наших теренах, продовжував жити Звичай. Той, який у П'ятничанах (а по всій території України були тисячі таких сіл) змушував нас, малих, незважаючи на заборони більшовицької влади, нести коляду між люди, а батьки, кутаючи у теплий одяг, шептали навздогін: "Ти ж дивись там, знаєш, до кого не можна заходити". Але заходили переважно до всіх. І вчителі, які на початку зимових канікул строго наказували нам не йти колядувати, погрожуючи всіма смертними карами аж до виключення зі школи, відчиняли двері, обдаровували солодощами й дрібними грішми і, наче дивуючись, питали:

– А чиї ж ви, діти? У нас у школі таких нема. Певне, з іншого села.

Поділилася цими спогадами з головою.

– *Маєте рацію,* – відповів, – *я теж усе це пам'ятаю. Мене болить духовне зубожіння. Нас інакше виховували. Ще й досі ми з сином і братом Василем об'їжджаємо на Коляду всю родину. Василь добре грає на акордеоні, син – на скрипці, а я вже беру калатало.*

Цю ялинку теж вирішили організувати, щоб не забути традицій. Радий, що знайшов однодумців, помічників. То нічого, що більшість лише дивиться, головне – усі прийшли. Прийде час, і заколядуємо разом.

Сільський війт Зіновій ДАНЧЕВСЬКИЙ

Знаєте, все починається з сім'ї. Зараз важко пояснити, чому так сталося, що мої ровесники і старші односельчани, які самі були виховані в доброму національному дусі, дусі, який жив посеред нас не завдяки, а в суперечі комуністичному режиму, здобувши волю, раптом усе забули. Значить, не туди йдемо, щось не те робимо, якщо наші діти не пам'ятають, що вони – українці. Настав час виправляти становище.

– Знаєте як?

– Готових рецептів не маю. Але переконаний, що найбільше зусиль треба спрямувати на молодь. Я теж маю два сини. Старший, Іван, – студент Львівської духовної семінарії УГКЦ. Це його вибір і його покликання. З раннього віку виявив добрі музичні й вокальні здібності, займався в дитячому мистецькому колективі "Джерельце" у Моршині, яким керує унікальна вчителька, прекрасна людина, заслужений працівник культури України Ірина Король. Власне їй великою мірою завдячуємо у вихованні сина. Молодший, сподіваюся, теж виріс гарною людиною. Я це кажу не для того, щоб похвалитися, а щоб підкреслити, що маю з молоддю добрий контакт, знаю, яка вона, розумію, чого хоче. А головне – переконаний: все ще не так зле, як виглядає.

Колись почув таку фразу – театр починається з вішака. Та й подумав собі, що село має починатися з сільради. Принаймні, щоб до неї хотілося зайти. Ще при радянській владі була мода на комплекси. Це коли під одним дахом і клуб, і школа, і бібліотека, і сільська рада. Збудували і в нас. Що тепер казати: і добре, і зле. Добре, бо з'явилися впорядковані вулиці, тротуари, інфраструктура побутових послуг, зле, бо важко все це разом утримати в належному порядку. Принаймні мої попередники не мали бажання цього робити. Я застав руїну, до якої страшно було переступити поріг. Почав з ремонту.

– А гроші?

– Основні роботи проводяться зусиллями громади. Шукаю спонсорів. Є люди, готові допомогти. Їх лише треба знайти й організувати.

Голова показує мені й справді затишне, відремонтоване приміщення сільради, потім веде до бібліотеки.

– На жаль, тут зараз дуже мало відвідувачів. Для душі читає хіба що старше покоління. Молодь до цього не привчена.

А ось тут, – заводить до іншої зали, *– зробили такий собі клуб за інтересами: шахи, шашки, доміно, телевізор. Хлопці самі захотіли. Самі й приміщення впорядкували. Плануємо ще відкрити комп'ютерний клас із швидкісним інтернетом. До речі, тут вечорами народжуються найцікавіші ідеї, які намагаємося втілити разом. Сам я ніколи не цураюся фізичної роботи: і тачки з шутром тягаю, і майструю, і фарбую. Паркан робили усі працівники комплексу, а траву довкола сільської ради вже косять молоді хлопці, причому (і це мене дуже тішить) з власної ініціативи. Тепер будуємо в центрі села стадіон, бо молодь хоче займатися спортом. Тим більше, що село має гарні спортивні традиції. Колись п'ятничанська футбольна команда була кращою в області. На жаль, розпалася через нестатки: не було за що купити форму, добрий м'яч, організувати транспорт для виїздів. Зараз нам вдалося створити нову команду, яка цілком пристойно виглядає на районному рівні. Хлопці пишаються, а я підтримую, бо це – для здоров'я, змістовного дозвілля, а головне – здорового способу життя.*

– А що – ведуть нездоровий?

– Ведуть. Не можу сказати, що село цілком спивається, але симптоми тривожні. Бар перетворився на "гадючник". Чесно кажучи, хотілося б його закрити. Не кажу, що такий заклад не потрібний, але функції його мають бути цілком іншими. Треба, щоб туди можна було прийти з друзями, з родиною, поспілкуватися, послухати музику, потанцювати. Одне слово, це має бути висококласний заклад для культурного відпочинку. З'явилася погана мода: п'єш чи не п'єш, але пляшка пива в руках. Навіть до каплиці з нею ходять. Біда, що не бачать себе збоку. Я вже пообіцяв, що роздобуду скриті камери, а потім покажу перед цілим селом, як молоді люди поводять себе на вулиці. Гадаю, буде соромно.

– Кажуть, чим більше часу витрачають батьки на пошук хліба насущного, тим менше його залишається на виховання дітей.

– Згідний. Але П'ятничани – не заробітчанське село. Від нас за кордоном лише 4 чи 5 людей працює. Решту – на місцевих підприємствах. Безробітних практично нема. І живуть не бідно. Але маємо сьогодні ще й урочисту подію.

Виявляється – весілля. Замість виходить дочка ще однієї моєї однокласниці – Ганни Єднорок. Впізнаємося відразу, хоч востаннє бачилися ще, здається, в класі четвертому. Ганя тішиться, що матиме доброго зятя, а її Маруся – вірного чоловіка. Володимир Васильців (24 роки) будівельник, працює, впевнений, що зможе стати справжнім головою родини, хоч на рушничок спеціально дає можливість першою стати нареченій. Обряд цивільного шлюбу (пізніше ще буде вінчання в церкві) красиво і з почуттям проводить секретар сільської ради Надія Левицька. Молодята щасливі.

…Село й справді не впізнати. Обабіч широкої вулиці стоять вілли. На подвір'ях – квіти, садові скульптурки, лавочки і альтанки. Не видно ні домашніх тварин, ні птиці.

– Майже ніхто нічого не тримає: не вигідно, – відповідає голова на моє німе здивування. *– Ще свинки десь там поквікують на задвірках,птиці є трохи, а корів зовсім мало залишилося.*

– Поля хоч засівають?

– Та де там. Надії, які люди отримали при розпаюванні колгоспів, облогом лежать. Це ще одна наша біда. Відірвалися люди від землі, не розуміють, що саме вона – найбільше багатство. Треба ламати стереотипи. Людей, які колись були справжніми господарями цієї землі, уже мало на світі залишилося: їх по сибірах та по тюрмах вимордували. Ті, хто гарував у колгоспі за 3 радянських рублі, зненавиділи цю панщину і зуміли передати нелюбов і зневагу дітям. Тепер цю любов до землі треба плекати з зародка, показати людям на ділі, що той, хто має землю, посправжньому багатий.

У серцях палає "Ватра"

Лісова криниця

Команда П'ятничан на "Козацьких забавах" у Дашаві

У нас тут ферма колись була. Гарна, як на той час. Тепер – руїна, дивитися страшно. Знайшовся підприємець зі Стрия, Роман Дорота, хоче розводити корів. Уже навіть відремонтував одну стайню. Я й кажу йому: беріть ще й землю в оренду. Він погодився. Скликав я збори. Прийшло… аж 35 осіб. Виходить, самі не працюють та й іншим не дають. Байдужа їм та земля. Хоч, певне, розуміють, що могла б давати прибуток.

Натомість на громадське добро уже поклали око (й не тільки) інші люди. Зіновій Данчевський веде мене до каплиці. Славне і улюблене це місце у селі здавна. Каплиця стоїть уже в Діброві, там, де в XV столітті був монастир. Біля неї криниця. З покоління в покоління переказують люди, що тут колись з'явилася Матір Божа. З цією подією пов'язують і появу джерела.

Місце – справді Богом благословенне. Аж не віриться, що краса ця нерукотворна. Ніби парк хтось спеціально посадив із столітніх дубів, облюбовуючи місце для краму. До речі, це вже порівняно нова дерев'яна капличка, збудована в 1947 році на місці старої. А ось ікони в ній старі. Не берусь судити про їх справжній вік, однак, спеціалістів, гадаю, вони мали б зацікавити. Колись, розповідала моя бабуся, тут відбувалися велелюдні фестини. У війну йшли бої, і хлопці-повстанці щедро полили своєю кров'ю цю землю. В мирний час це було місце прогулянок і побачень закоханих. Тепер знову сюди приходять з молитвою, а ще – по йорданську воду. До речі, теперішній голова, розповіли мені люди, ознаменував початок нового тисячоліття тим, що разом з однодумцями почистив цю криничку, обгородив її, повісив горнятка і відра, щоб перехожі могли дістати й напитися води. Щоправда, посуд той час від часу хтось "позичає", а він – вішає новий.

– Криниця унікальна тим, – розповідає пан Зіновій, *– що в ній б'ють п'ять джерел. А ліс – погляньте яка казка! – вважаю національним надбанням. Але Діброву вже почали рубати. Найгірше, що і поскаржитися нікому. Ці люди мають усі необхідні документи. Офіційно проводиться чистка лісу, але бачили б ви той ліс після "чистки"…*

Одне слово, йдуть столітні велетні на продаж чи комусь на хати. Несуть у вічність пам'ять роду і народу. Про події нинішні нащадкам і дерева не шуміти-муть, бо в наш час їх ніхто не садить.

– Що вам хотілося б зробити найбільше, Зіновію? І як сільському голові, і як мешканцю села, і як українцеві.

– Змінити свідомість своїх земляків. Можливо, навіть не так. Я хочу, щоб вони самі цю свідомість змінили, щоб могли по-іншому дивитися на світ, бачили себе його господарями. Я ж мав би лише їх підштовхнути до цього, створити сприятливі умови.

– Вдається?

– Намагаюся. Найперше, хочу показати, особливо молоді, що довкола є речі і справи, значно цікавіші, ніж пляшка пива або горілки. Я вже говорив про спорт. Не минаю також нагоди показати, які в нас мудрі, талановиті люди. Власне з цією метою їздили на "Козацькі забави" в Дашаву. Хочеться також, щоб вони прилучилися до справжнього професійного мистецтва, а не лише слухали попсу з телеекранів. На день Незалежності запросили до себе вокально-інструментальний ансамбль "Ватра". Прийшло все село. Для одних це було повернення в молодість, юність, для інших – просто щось нове. Щоб усім було зручно, встановили великі екрани, на яких показували все, що відбувалося на сцені, а також популярні кліпи "Ватри". Вийшло не гірше, ніж у київських концертних залах. До того ж запалили живу ватру. Всі веселилися, танцювали. Наші люди заслужили це свято. П'ятничани дали Україні чимало справжніх борців за її свободу і незалежність. Не один поклав за це життя.

– Апаратура, яка дала вам можливість такої трансляції, дісталася в спадок?

– Який там спадок. Сміття з адмінбудинку вивожу вже понад 8 місяців. Оце мій спадок. Потужний проектор для будинку культури купив за 4,5 тисячі гривень односельчанин Ярослав Пасемко. До речі, чоловік небагатий, але мудрий і жертовний. Звичайно, міг потратити ці гроші на свої потреби, яких має доволі, однак вирішив, що це важливіше. Потужну апаратуру для озвучення масових заходів придбав за власних 10 000 Андрій Суховерській. Він родом з села Більче, в нас недавно купив хату. Дуже швидко адаптувався і перейнявся громадськими справами. До слова, разом з Андрієм ми обладнали в селі дитячий ігровий майданчик "Сонечко". Це майже в самому центрі: і місце гарне, і вулиця жвава, і дітей багато. Приємно, коли йдеш мимо, а малеча бавиться.

– А гроші? – вже вкотре задаю це запитання.

– Які там гроші? Пару полін, сокира в руки – та й по всьому, – сміється.

– Я вже казав, що селяни наші працюють переважно на невеликих підприємствах, – продовжує розповідати Зіновій Данчевський. *– Їх керівники та власники теж завжди радо нам допомагають. Це і заступник начальника підземного сховища газу Ігор Володимирович Дмитрів, і директор фірми "Сіріон" Юрій Станіславович Демчишак. Постійним і найбільшим нашим благодійником є Микола Іванович Кміть. Ми з ним колись у Моршині були сусідами. Чудова людина. Левову долю заробленого видає на людські потреби, зокрема, на розвиток спорту. В нас у районі він допомагає будувати чотири стадіони, буде фінансувати і наш. Гадаю, саме такі люди змушують замислитися й моїх односельчан. Щоправда, поки що лише поодиноких. Але ж зерно слова і прикладу не на камінь падає. Розумію, що це далека перспектива.*

– А ближча?

– Нашу Вівнянку пам'ятаєте? А ту кубаню (копанку – ***Л.Р.****), де ми, як пуголовки хлюпатися, але плавати таки навчилися. Отже, ідея: почистити русло річки, зробити озеро і збудувати відпочинкову базу – пляж з усіма атрибутами, ігрові майданчики, об'єкти харчування. Де можна було б відпочити, діти могли б учитися плавати, а з часом, можливо, й приймати приїжджих.*

– Не ображайтеся, пане Зіновію, але я знову запитаю вас про гроші. Все якось так: мовляв, з громади по нитці… Але ж ви – представник влади. Як вона, ця влада, наприклад, на районному рівні, допомагає вам?

– Жартуєте? Півставки для прибиральниці – проблема не до вирішення. Поїхав до одного керівника, до другого: ти, кажуть, на сесії райради приїжджай, пробивай питання. Поїхав. Послухав, як мудрі люди з трибуни балакають, і… пішов геть. Навіщо час тратити на переливання з пустого в порожнє. Між тим, рахунки дуже прості. Щороку наше село формально отримує з бюджету 1 мільйон 800 тисяч гривень. Це кошти платників податків, які мали б бути призначені на потреби села. Насправді все осідає в районі. Нам залишається заледве на зарплату і комунальні послуги. А громада, я переконався, таки великий чоловік.

Зіновій Данчевський за професією водій. Однак він постійно вчиться самотужки і в багатьох справах може заткнути за пояс дипломованого спеціаліста. Крім того, він добрий господар і по-житейськи мудрий чоловік. Українське село віддавна опиралося на три кити – священика, вчителя і війта, які формували його духовний і матеріальний фундамент. Здається, з війтом П'ятничанам пощастило. Вперше за багато років.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

БЕРЕГИНЯ УКРАЇНСЬКОГО ДУХУ

Де зараз ви, кати мого народу?
Де велич ваша, сила ваша де?
На ясні зорі і на тихі води
Вже чорна ваша злоба не впаде.
Василь Симоненко

Марія ПРОКОПЕЦЬ

Львівська обласна організація Всеукраїнської Ліги українських жінок – пані Надія Коханевич, Мирослава Кушнір, Марія Ханар, Юлія Островська – ініціатори і організатори презентації книги Марії Прокопець "Дзвін Саліни" (до 70-річчя трагедії на Саліні в місті Добромилі, Львівської області). Презентація відбулася у Львівському Палаці Мистецтв у жовтні 2011 року.

Запропоновані видання Марії Прокопець, як і вся її творчість, торкаються найтонших струн душі читача. Авторка глибоко розкриває життєві явища духовно-релігійної, побутово-матеріальної, соціальної та політичної сфер. Уже назва твору "Дзвін Саліни" говорить сама про себе. Попереднє видання – документальна книга "Саліна", яка була видана 1995 року (Йосип Лось, Марія Прокопець, Дмитро Лаличак), відтворює факти страхітливого злочину більшовизму та російського імперіалізму,

коли в соляних шахтах коло Добромиля загинуло понад 3 500 українців різного віку. Водночас йдеться про злочин енкаведистів у червні 1941 року в інших регіонах України. Вперше осмислюються також невідомі або маловідомі загалові приклади героїчної постави українського народу у боротьбі за волю, гідність, власну державу: від подвигу героїв Крут до легендарної УПА.

Трагедія Саліни, що має світовий вимір, вчить нас розпізнавати злочинну природу московського більшовизму, будить сумління людей, закликає до стійкості у боротьбі зі злом, до злагоди, солідарності усіх, для кого найдорожчими є дві істини: Бог і Україна.

Членкині Ліги Українських жінок організували представлення поетеси, письменниці, яка є упорядником книги "Дзвін Саліни". Звучить промовисто назва іншого її видання – "Світло душі родини Левицьких", яке також висвітлює злочини зайд на нашій землі.

Багато мистецьких колективів блискуче виступили на презентації. Серед них: хори музичної школи з Оброшино та "Осана", учні навчально-виховного комплексу "Школа-садок", загально-освітня школа № 43, дитячий ансамбль бандуристів та учні школи м.Добромиля та інші.

Промова депутата Львівської обласної Ради Андрія Халявки була короткою та змістовною, вона пов'язала події на Саліні та України в цілому. Професор Степан Трохимчук коротко розкрив історичні причини подій нашої недалекої минувшини.

Авторка книжки "Дзвін Саліни" Марія Прокопець – педагог за освітою, письменниця за покликанням. Вона активно працює, як каже, і за батька, що не дочекався до того дня, і за себе, займається громадською роботою. Нагороджена Почесним Хрестом Звитяги, пам'ятними знаками до 100-річчя з дня народження генерала Романа Шухевича і Степана Бандери, пам'ятною медаллю до 20-ї річниці Незалежності України та численими подячними грамотами.

Творчий доробок пані Марії складає десять книжечок для дітей, документально-художні книжки. Вона – член Всеукраїнського об'єднання "Письменники Бойківщини", дипломант літературного конкурсу ім. Івана Франка, неодноразовий лауреат літературно-краєзнавчого конкурсу ім.Мирона Утруска, "Людина року Самбірщини", просто українка, яка любить понад усе Україну.

Йосиф ЙОСИФІВ

ВАКХАНАЛІЯ НЕОСТАЛІНІСТІВ

"БЕЗНЕВИННО ВБИТІ НЕ МОЖУТЬ ГОВОРИТИ. ЗАМІСТЬ НИХ ЦЕ ПОВИННІ ЗРОБИТИ МИ"

Дніпропетровець Василь Сухов вимагає порушити кримінальну справу за фактом спорудження в Запоріжжі пам'ятника Йосифові Сталіну

Вадим РИЖКОВ

Дніпропетровська громадська організація "Громадянський актив Дніпра" вимагає порушити кримінальну справу за фактом установлення в Запоріжжі пам'ятника Йосифові Сталіну. Координатор ГРАДу Василь Сухов направив Генеральному прокуророві України Віктору Пшонці телеграму. Він убачає в діях посадових осіб із КПУ ознаки "хуліганства, самоуправства, перевищення посадових повноважень". Крім того, координатор вимагає "за бездіяльність" звільнити з посади прокурора Запорізької області. На думку В.Сухова, абсолютно неприпустимо ігнорувати оцінки сталінізму, дані і в Україні, і за кордоном.

Василь СУХОВ – журналіст, за освітою історик. Серед його найближчих родичів постраждалих від сталінського режиму не було. Проте Василь вважає своїм громадянським обов'язком озвучити свою позицію. Про це він заявив у розмові з кореспондентом "Дня" у Дніпропетровську.

– Ми вважаємо, що пам'ятник Сталіну встановлений з істотними порушеннями. По-перше, ще 13 січня 2010 року Апеляційний суд м. Києва виніс ухвалу щодо Сталіна та його соратників, визнавши їх винними в організації геноциду українського народу. Не дивлячись на те, що вони не були покарані, бо просто померли, правова оцінка їхнім діям в Україні тепер є. Крім того, оцінку ролі сталінського режиму в організації штучного голоду 1932–1933 років і геноциді українського народу дала Верховна Рада України у відповідному законі, прийнятому 28 листопада 2006 року. Нарешті, наявна резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи "Возз'єднання розділеної Європи", яка прирівняла сталінізм до нацизму, а також засудила тоталітарні режими. Таким чином, є всі підстави вважати, що встановлення пам'ятника було пов'язане з ігноруванням і українського законодавства, і міжнародних документів. На це ми звертали увагу ще тоді, коли пам'ятник Сталіну в Запоріжжі встановили вперше.

– Тепер запорізькі комуністи поставили бюст у засклeній ніші – виходить, що він не на вулиці, а всередині будівлі?

Сталін і кістки українців

– Це все від лукавого. Вони виставили його напоказ, аби люди бачили. На це ми можемо сказати, що за існуючими будівельно-архітектурними нормами необхідно погоджувати навіть колір будівлі. З цього приводу ми вже зверталися в запорізький ДАБК. Якщо хтось наполегливо ігнорує розпорядження, то є привід для порушення кримінальної справи. Але в даному випадку слід ураховувати і політичний момент, підходити з державної точки зору. Адже можна дійти до того, що знайдуться такі, які захочуть поставити пам'ятник Гітлеру. В українській Конституції є положення, в яких говориться про те, що чиє-небудь право власності не повинне ущемлювати права інших людей. Мало що кому захочеться поставити в своєму дворі – він повинен враховувати інтереси та думку співгромадян. У Запоріжжі мешкають люди, які самі або їхні сім'ї, родичі незаконно постраждали від сталінського режиму. А безневинно вбиті взагалі нічого не можуть сказати – замість них ми повинні зробити ми. Думаю, будь-який житель Запоріжжя може подати позов до суду з приводу того, що порушуються його інтереси. Під час судового процесу над членами "Тризуба", які пошкодили бюст Сталіна, ми направляли запит у Центр ім.О.Разумкова, який проводив всеукраїнське опитування. Це опитування в квітні 2010 року показало, що понад 50% респондентів висловилася проти встановлення пам'ятника Сталіну. "За" встановлення було трохи більше 9%, і ці цифри на Сході України істотно не відрізняються від усеукраїнських показників. Вважаю, що місцеві органи влади та прокуратура повинні були дати оцінку діям комуністів, а не бездіяльно спостерігати. Тому що будь-яка протиправна діяльність – це загроза національній безпеці.

– А якщо органи влади залишаться байдужими до ваших закликів?

– У будь-якому разі ми хочемо привернути увагу громадськості до того, що в Україні робляться спроби відродження сталінізму – явища, яке в Європі прирівняли до нацизму. Такі спроби негативно впливають на імідж нашої країни. Звичайно, час усе розставить по своїх місцях, і фігура Сталіна, зрештою, забудеться. Особливо серед тих, хто народився в незалежній Україні. Нинішнього року, наприклад, багато людей навіть не пригадали, що сьомого листопада в радянські часи було велике свято. І слава Богу, що не пригадали. Сподіваюся, що й ім'я Сталіна теж піде у небуття.

ТИМ ЧАСОМ...

КОМУНІСТИ ОБІЦЯЮТЬ СТРІЛЯТИ НА УРАЖЕННЯ

Леонід СОСНИЦЬКИЙ

З понеділка у Запоріжжі стоїть пам'ятник – не пам'ятник, а закрита склом напівфігура Сталіна. Обласна і міська влада роблять вигляд, нібито не те, що ситуацією не володіють, а навіть телевізора не дивляться і газет не читають – ні пари з вуст... Новий губернатор Олександр Пеклушенко на руїнах громадської підтримки обласної влади, залишених йому попередником Борисом Петровим, веде активні консультації зі своїми колишніми керівниками (за часів СРСР) з обкому і облвиконкому. А ще – із дивом уцілілими залишками запорізького "червоного" директорату, бо хто володіє 95 відсотками місцевих підприємств, вам точно не скаже ніхто. Тим часом у мерії, де міський голова Олександр Сін не те, що не має більшості в раді, а його головному суперникові на попередніх виборах, секретареві міськради Володимирові Кальцеву взагалі бракує якихось трьох голосів, щоб відставити мера, теж не до Сталіна. Правоохоронці, як завжди в таких випадках, зберігають активний нейтралітет. Тобто вони всім своїм виглядом показують, що сталіністам співчувають, а ось висловитися не можуть...

Громадськість – квола і розхристана, теж мовчить. Кілька політичних начебто національно-демократичного спрямування партій і організацій – із числа тих, що складаються з одних назв, звичайно, щось голосно заявили на всю Україну. Але вдогін і так, щоб у Запоріжжі їх, не доведи Господи, ніхто не почув. Найпомітнішим тут за усталеною в місті традицією став осередок ВО "Свобода", стиль і методи роботи якого покликані забезпечити хоч якусь присутність на телеекрані. Тому прес-конференція щодо пам'ятника Сталінові відбулася тільки 8 листопада (з оголошенням про подану скаргу до прокуратури), а сьогого – лише якісь не дуже зрозумілі акції протесту. Їх, якщо вірити організаторам, проведено одночасно з відкриттям сталіністами "напівфігури", але щонайменше за два кілометри від місця головних подій.

Щодо комуністів, то діяльність у режимі найбільшого сприяння надає їм наснаги, і вони вже, схоже, живуть у якійсь іншій державі – з написаними під них законами. Тому перший секретар обкому КПУ і народний депутат Олексій Бабурін після церемонії відкриття заявив таке: "Не радив би сюди (до пам'ятника. – **Авт.**) залазити, бо стрілятимемо на ураження. У нас буде воєнізована охорона і доступ обмежений"...

Вартість установки обох пам'ятників – Й.Сталіну і З.Космодем'янській – 200 тисяч гривень. Це варто запам'ятати, бо в разі якоїсь неприємності комуністи, як це було минулого разу, підвищать суму своїх витрат щонайменше вп'ятеро. Врахувавши в кошторис вартість покладених квітів і з'їзду присутніми ветеранами солдатську кашу. А прокуратура і суд їм з готовністю повірять.

Запоріжжя

"День", №204, 10 листопада 2011

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЛЮДСТВА: НАЦИЗМ-СТАЛІНІЗМ

РАДЯНСЬКА ПРЕСА ПРО РАДЯНСЬКО-НІМЕЦЬКЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Із доповіді на Міжнародній конференції 5–6 листопада 2011 р.

Сергій ЖОВТИЙ,
директор Громадського інституту історичної пам'яті

Одним з перших договорів між СРСР та нацистською Німеччиною, який заклав основу для подальшої співпраці двох, здавалося б, лютих ворогів, стала торгово-кредитна домовленість 19 серпня 1939 р. Газета "Правда" за 21 серпня 1939 р. відзначила його підписання двома замітками. Одна з них коротко резюмувала підписання даного договору і повідомляла, що СРСР отримав від Німеччини кредит у 200 млн. марок на закупівлю верстатів у Німеччині терміном на два роки і в рахунок сплати кредиту має поставити у Німеччину в той же термін сировини на 180 млн. марок. У наступній статті "К советско-германскому торгово-кредитному соглашению" вже ширше аналізується сам договір та подається характеристика раніших економічних відносин з Німеччиною, крім того, коротко згадується і поставка озброєння, але має розглядатися окремо. Врешті решт, у кінці статті подаються наступні висновки: "Осуществление советско-германского торгово-кредитного соглашения должно привести к серьезному оживлению товарооборота между СССР и Германией и должно явиться поворотным моментом в экономических отношениях между ними" та "Оно может явиться серьезным шагом в деле дальнейшего улучшения не только экономических, но и политических отношений между СССР и Германией" "Правда", 21.08.1939].

Вже у наступному числі газети була опублікована замітка такого змісту: "После заключения советско-германского торгово-кредитного соглашения встал вопрос об улучшении политических отношений между Германией и СССР. Происшедший по этому вопросу обмен мнений между правительствами Германии и СССР установил наличие желания обеих сторон разрядить напряженность в политических отношениях между ними, устранить угрозу войны и заключить пакт о ненападении" ["Правда", 22.08.1939].

Таким чином, даний договір можна назвати передумовою подальшого нацистсько-комуністичного співробітництва, і вже 24 серпня газети повідомили про підписання договору про ненапад і опублікували текст самого договору ["Правда", 24.08.1939]. Звичайно ж, опублікований договір не містив сумнозвісного таємного протоколу. З приводу підписання договору про ненапад в газеті "Правда" з'явилась радісна замітка, в якій вже визначались спільні радянсько-німецькі вороги: "Вражде между Германией и СССР кладется конец. Различие в идеологии и в политической системе не должно и не может служить препятствием для установления добрососедских отношений между обеими странами. Дружба народов СССР и Германии, загнанная в тупик стараниями врагов Германии и СССР, отныне должна получить необходимые условия для своего развития и расцвета" ["Правда", 24.08.1939].

Ще яскравіше спільних ворогів СРСР та нацистської Німеччини визначає В. Молотов у своїй промові на сесії Верховного Совєта СРСР, присвяченій формальній ратифікації договору про ненапад: "Разоблачая шум, поднятый англо-французской и североамериканской прессой по поводу германских "планов" захвата Советской Украины, т. Сталин говорил тогда: "Похоже на то, что этот подозрительный шум имел своей целью поднять ярость Советского Союза против Германии, отравить атмосферу и спровоцировать конфликт с Германией без видимых на то оснований". Как видите, т. Сталин бил в самую точку, разоблачая происки западноевропейских политиков, стремящихся столкнуть лбами Германию и Советский Союз". В цій же промові В. Молотов досить прозоро натякає, що відтепер антифашистська агітація заборонена, а тих, хто буде цим займатися, чекає тавро провокатора: "Надо признать, что и в нашей стране были некоторые близорукие люди, которые, увлекшись упрощенной антифашистской агитацией, забывали об этой провокаторской работе наших врагов" ["Правда", 1.09.1939].

З огляду на все вище сказане, цілком логічно виглядає те, що радянська преса спокійно зустріла німецьку агресію, спрямовану проти Польщі. Проблема полягала в іншому – яким чином подати захоплення Західної України і Західної Білорусі – не як агресію, а як жест доброї волі. Якщо відхилитись від аналізу радянської преси і поглянути на опубліковане дипломатичне листування, стає цілком очевидно, як радянське керівництво планувало виправдати свої військові дії. Так, німецький посол в Москві Шуленбург 10 вересня 1939 р., повідомляючи своє Міністерство закордонних справ про розмову із В.Молотовим, зокрема, пише: "Затем Молотов подошел к политической стороне вопроса и заявил, что советское правительство намеревалось воспользоваться дальнейшим продвижением германских войск и заявить, что Польша разваливается на куски и что вследствие этого Советский Союз должен прийти на помощь украинцам и белорусам, которым "угрожает" Германия. Этот предлог представит интервенцию Советского Союза благовидной в глазах масс и даст Советскому Союзу возможность не выглядеть агрессором" [Посилання. Посол Шуленбург в МИД Германии 10.08.1939].

Власне саме такий формальний привід і був використаний радянським керівництвом. У ноті уряду СРСР, що була вручена польському послу в Москві 17 вересня 1939 р. і опублікована в газетах уже 18 вересня, зазначалось, що "Советское правительство не может также безразлично относиться к тому, чтобы единокровные украинцы и белорусы, проживающие на территории Польши, брошенные на произвол судьбы, остались беззащитными. Ввиду такой обстановки советское правительство отдало распоряжение Главному командованию Красной Армии дать приказ войскам перейти границу и взять под свою защиту жизнь и имущество населения Западной Украины и Западной Белоруссии" ["Правда", 18.09.1939].

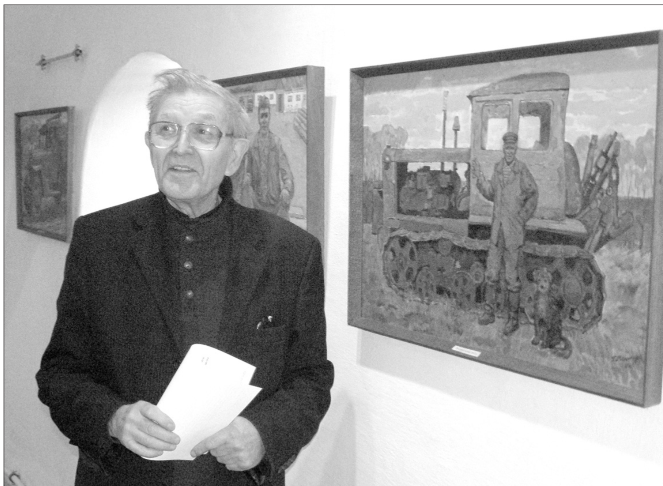
Із захопленням радянська преса публікувала схвальні відгуки німецької преси про успішні дії Червоної Армії: "Германское население единодушно приветствует решение советского правительства взять под защиту родственное советскому народу белорусское и украинское население Польши, оставленное на произвол судьбы бежавшим польским правительством. Берлин в эти дни принял особенно оживленный вид. На улицах около витрин и специальных щитов, где вывешены карты Польши, весь день толпятся люди. Они оживленно обсуждают успешные операции Красной Армии. Продвижение частей Красной Армии обозначается на карте красными советскими флажками". ["Правда", 20.09.1939].

Після завершення спільної польської кампанії і підписання договору про дружбу і кордон (28.09.1939), газета "Правда" опублікувала спільну заяву радянського і німецького урядів, у якій не лише виправдовували свою агресію проти Польщі, але й натякали на можливість спільних дій у війні Німеччини проти Великобританії та Франції: "...Ликвидация настоящей войны между Германией, с одной стороны, и Англией и Францией, с другой стороны, отвечала бы интересам всех народов. Поэтому оба правительства направят свои общие усилия в случае нужды в согласии с другими дружественными державами, чтобы возможно скорее достигнуть этой цели. Если, однако, эти усилия обоих правительств останутся безуспешными, то таким образом будет установлен факт, что Англия и Франция несут ответственность за продолжение войны, причем в случае продолжения войны Правительства Германии и СССР будут консультироваться друг с другом о необходимых мерах" ["Правда", 29.09.1939].

Те ж саме було сказане і фон Ріббентропом у його заяві, опублікованій 30 вересня 1939р. В одному з пунктів своєї заяви він, зокрема, наголосив на такому: "...Оба государства желают, чтобы мир был восстановлен и чтобы Англия и Франция прекратили абсолютно бессмысленную и бесперспективную борьбу против Германии. Если, однако, в этих странах возьмут верх поджигатели войны, то Германия и СССР будут знать, как ответить на это" ["Правда", 30.09.1939].

Наступним після поділу Польщі етапом радянсько-німецького співробітництва, який активно висвітлювала радянська преса, стало укладення Господарського договору 11 лютого 1940 р., за яким СРСР мав надати Німеччині 1 млн. тон фуражного зерна і бобових на суму 120 млн. рейхсмарок; 900 тис. тон нафти на суму близько 115 млн. рейхсмарок; 100 тис. тон бавовни на суму 90 млн. рейхсмарок; 500 тис. тон фосфатів; 100 тис. тон хромітових руд; 500 тис. тон залізної руди; 300 тис. тон брухту чавуну та 2400 кг платини. В комюніке про укладення Господарського договору, опублікованому 13 лютого 1940 р., наголошувалось: "Товарооборот между Германией и СССР уже в первом году действия соглашения достигнет объема, превышающего наивысшие размеры, когда-либо достигнутые со времени мировой войны" ["Правда", 13.02.1940]. Розширений Господарський договір був підписаний 10 січня 1941 р. і був розрахований до 1 серпня 1942 року.

Загалом, зовнішню політику Радянського Союзу і стосунки з одного боку – з нацистською Німеччиною та з іншого – із Францією та Великобританією дуже яскраво демонструє доповідь В. Молотова на засіданні Верховної Ради СРСР від 29 березня 1940 р., яка була опублікована на наступний день (30.03.1940). У цій доповіді В. Молотов дистанціюється від "ворожої" англо-французької політики стосовно Гітлера і Німеччини, називає дії антигітлерівської коаліції "імперіалістичними" і загалом виправдовує захоплення Німеччиною Чехословаччини та Польщі. Радянсько-німецькі ж стосунки В. Молотов характеризує так: "Крутой поворот к лучшему в отношениях между Советским Союзом и Германией нашел свое выражение в договоре о ненападении, подписанном в августе прошлого года. Эти новые, хорошие советско-германские отношения были проверены на опыте в связи с событиями в бывшей Польше и достаточно показали свою прочность" ["Правда", 30.03.1940]. Вже в доповіді від 1 серпня 1940 р. В. Молотов знову наголошує на тому, що радянсько-німецькі стосунки забезпечили Німеччині "спокійну впевненість на Сході" ["Правда", 2.08.1940].

Григорій МАЦЕГОРА під час відкриття виставки. (Світлина автора)

НА ЗДОБУТТЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРЕМІЇ УКРАЇНИ ІМЕНІ Т.ШЕВЧЕНКА

ГОЛОС ЗЕМЛІ

10 листопада в Музеї гетьманства у Києві відкрилася виставка живопису "Моє село" запорізького художника Григорія Мацегори. Відвідувачі можуть переглянути дванадцять останніх робіт митця, в яких домінує титульна і сакральна для України тема: село і люди.

Представляючи автора, директор Музею Галина Ярова, зокрема, зазначила: "Ми відкриваємо дуже цікаву персональну виставку, тому що Григорій Мацегора – неординарний, професійний, прекрасний художник, творчість якого подобається людям. Нам особливо імпонує тема виставки – "Моє село". Ці світлі образи, сповнені любов'ю автора портрети простих селян, сільські краєвиди нагадують нам, звідки ми родом: адже село – колиска України, і втративши село, ми втратимо все. Григорій Прокопович визнаний художник і в національно-патріотичному, і в професійному середовищі. Про це свідчить той факт, що Всеукраїнська Спілка художників висунула його проект "Моє село" на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка" .

Григорій Мацегора, виступаючи на презентації, сказав, що тема села йому особливо близька, адже він народився в селі, там довгий час жила його мати, тож саме на селі він шукає образи для своїх творів.

Поза сумнівом, кожен, хто познайомиться з творчістю Григорія Мацегори, відвідавши виставку його живопису, збагатить свій духовний світ, очистить свою душу від "намулів іржавих" і повернеться до чистих, незамулених джерел дитинства, юності, любові. Виставка функціонуватиме недовго – до 29 листопада. Тож ті, хто ще не відвідав її, мають поквапитися...

Григорій Мацегора – постать багатогранна. Окрім живопису, він також захоплюється сільським фольклором, збирає оповідки, сільські новини, літературно їх опрацьовує, пише новели, замальовки та часто їх друкує. У його творчості присутні любов і біль – те, чим живе і що є для нього змістом життя, – рідна земля, її люди, її неповторні краєвиди, її голос. "Григорій Прокопович Мацегора – воістину художник з волі Божої. Справжній майстер, втаємничений у секрети творчості не лише вітчизняних, а й світових митців, він, проте, в кожному своєму творі передусім – українець. Не декоративно-декларативний, а своєю органікою, єством і духом..." – ці слова Бориса Олійника дуже чітко відображають особистісну сутність митця, першоджерела, що живлять його творчість. Про які, до речі, можна було б сказати словами ще одного видатного поета – Василя Симоненка: "Україно, ти для мене – диво".

Із досьє Григорія Мацегори. Народився 8 вересня 1934 року на Слобожанщині в селянській родині. Закінчив Харківське державне художнє училище. Працює в галузі станкового живопису: тематична картина, портрет, натюрморт, пейзаж. Має двадцять персональних виставок. Роботи художника зберігаються у музеях і приватних зібраннях в Україні та за її межами. Він – член Всеукраїнської спілки художників, Національної спілки майстрів народного мистецтва, Заслужений діяч мистецтв України, нагороджений орденом "За заслуги" ІІІ ступеня.

Виставка "Моє село" репрезентує той дивосвіт художника, в якому непроминущі, вічні цінності сконцентровані в традиціях, матеріальній культурі, етнотипах. Григорій Мацегора створив вражаючу галерею самобутніх людських типажів – з неповторним виразом обличчя, глибинною мудрістю погляду, зажурою, посмішкою – самими очима. Його портретистика, створена з начебто непримітних людей – діда, баби, сусідів, матері, батька, односельців, вражаюче правдива, вона мимоволі наводить на згадку слова все того ж Василя Симоненка про те, що "найскладніша людина – проста".

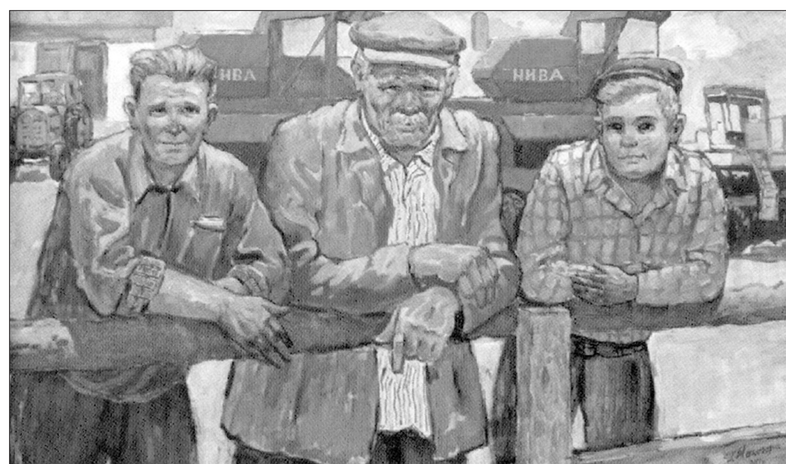
Мистецтвознавець Петро Сорока, зазначивши, що справжній художник працює не заради визнання чи скороминущого успіху, а передовсім – для душевної втіхи, бо прагне передати на полотні красу Божого світу, наголошує: "Великий художник чи малий – скаже час, а нам відкривається тільки одна незаперечна істина: чи він справжній. Григорій Мацегора – справжній, бо все родить з любові і в кожне полотно вкладає тепло душі й непромінальність почуттів... Картини Григорія Мацегори ніколи не заперечують звичну буденність земного існування з його важкою, а інколи й невдячною працею заради хліба насущного, непростим побутом, неминучою суєтою. Він не шукає прориву в інше буття, не мозолиться над існуванням якогось нового, особливого світовідчуття, а невтомно й наполегливо, з філософським спокоєм і глибокою вірою в людину шукає того високого, чистого, світлого, що дарує людині наш земний світ. Саме ці пошуки дозволили йому створити такі знакові картини, як "На прогулянці", "Дніпро вечірній", "Ровесники".

"Справжність" творчості митця, на мій погляд, вимірюється ще й тим, чи спонукає вона нас думати, переживати, сумувати, радіти, чи торкається вона тих струн душі, які будять емоції та високі почуття, благородні поривання та безмежну любов – до батьківського порогу, рідної землі, до простої людини. В цьому сенсі творчість Григорія Мацегори – винятково справжня: вона і будить, і спонукає, і жалю завдає, і докори сумління викликає. Тож, безперечно, увійде в скарбницю українського мистецтва – вже увійшла. Висунення живопису Григорія Мацегори на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка – цілком зрозуміле, закономірне і мудре рішення Всеукраїнської спілки художників. Його від душі підтримує редакція часопису "Нація і держава".

Богдан ЗАХАРЯК

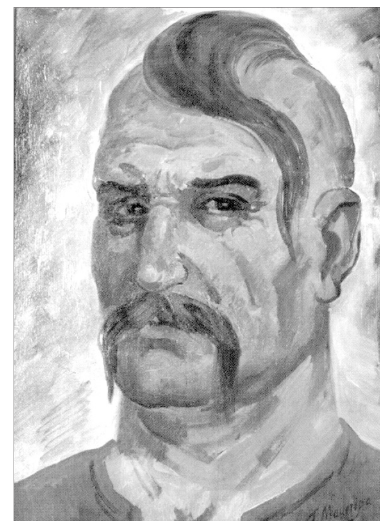
Дніпро, вечоріє. 2003 р.

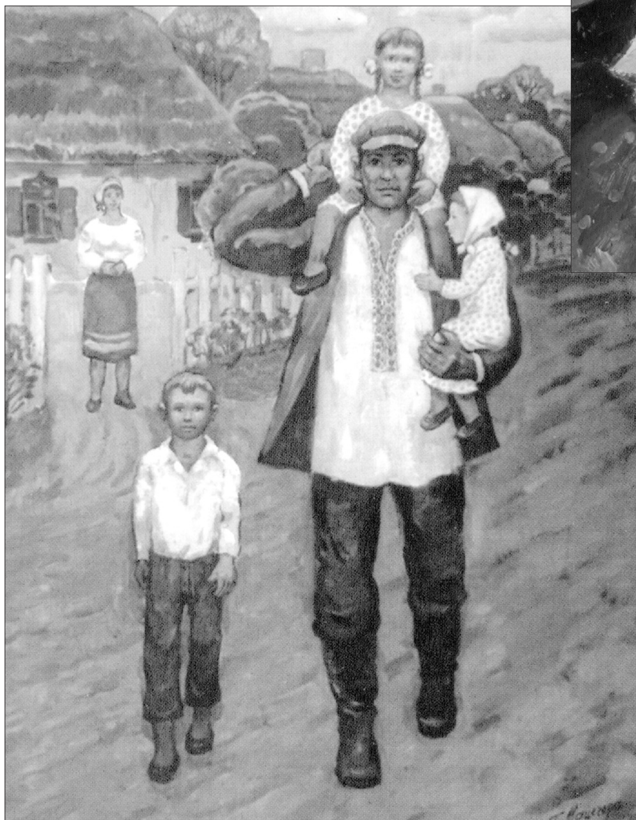
Хлібороби, 2011 р.

Портрет бабусі Петрини, 1968 р.

Гонта, 2005 р.

Пам'ять про батька, 2011 р.

Сон, 2011 р.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник та шеф-редактор
Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха,
Іван Головацький,
Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001,
вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ;
тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 3б,
м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво:
Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано
у комп'ютерно-видавничому центрі
Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9